

Metafyzika jako rozvrh světa

Předběžně a bez přílišného historického zatížení můžeme říci, že metafyzikou hlavně míníme jakýsi myšlenkový pořádek, umožňující vyložit nejen svět jako celek, ale také jednotlivé skutečnosti tak, aby vysvitly jednak „reálné souvislosti“, jednak souvislosti myšlenkové, zejména logické. Mohli bychom metaforicky mluvit také o jakémsi pojmovém lešení, ale to by zase sugerovalo, že jen něco navěšujeme na skutečné „reálné“) věci. zatímco ve skutečnosti jde spíše o něco jako prizma, jako určitým způsobem vybroušenou čočku nebo spíš soustavu čoček. Nejde tedy o žádné metafyzické základy „reálné“ skutečnosti, nýbrž o náš myšlenkový aparát, s nímž ke skutečnosti myšlenkově přistupujeme. Nesmíme proto propadat omylu (jemuž propadlo mnoho myslitelů v minulosti), že všude tam, kde se zabýváme metafyzickými tématy či problémy, jde o skutečnosti samé, nýbrž vždycky musíme podržovat v paměti, že to jsou naše myšlenkové a pak pojmové obrazy, konstrukce, které mají sloužit a nesmí být chápány jako to nejdůležitější. Metafyzika má sloužit tomu, abychom lépe rozuměli světu, do něhož jsme se narodili a vyrostli; metafyzika si nemá vytvářet nějaký svůj vlastní svět, jímž se pak bude zabývat, takže sama skutečnost bude odsunuta stranou.

(Písek, 121107-1.)